

Notă

privind prognoza în profil teritorial

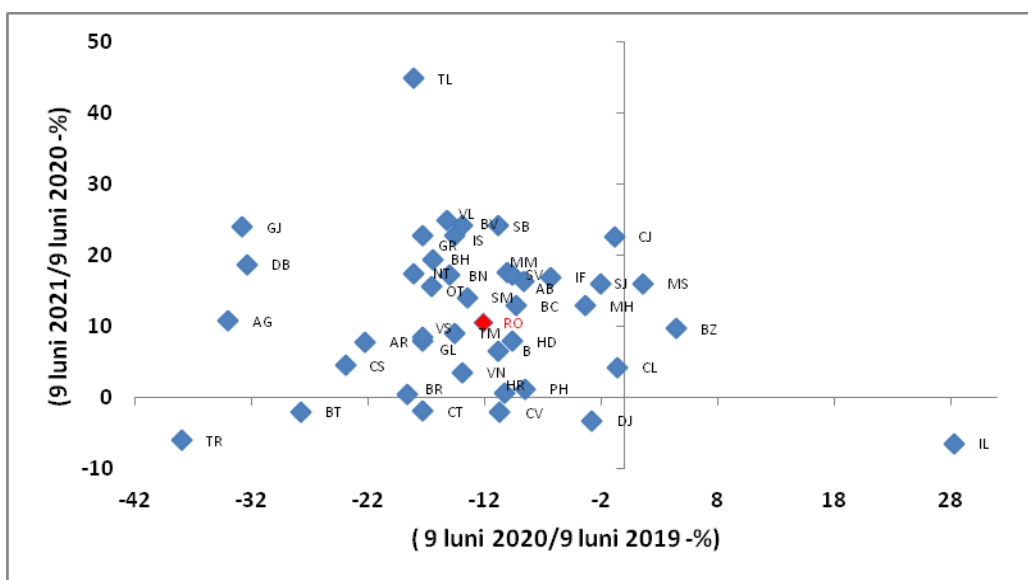
Evoluțiile economice din 2021 confirmă recuperarea scăderilor activității economice din perioada de vârf a pandemiei de COVID-19, însă la nivel județean unele vulnerabilități persistă.

În primele nouă luni din 2021, România a înregistrat o creștere a PIB cu 7,1% în termeni reali, față de perioada corespunzătoare din anul precedent, cu dinamici pozitive la toate sectoarele principale, cu excepția construcțiilor (-0,1%). Valoarea adăugată brută din industrie s-a majorat cu 7,1%, iar cea din sectorul serviciilor cu 6,3%. În condițiile unui an agricol excepțional, valoarea adăugată brută din agricultură s-a majorat cu 23,2%.

În profil teritorial, datele disponibile la finele lunii septembrie 2021, indică faptul că **redresarea activității la nivel agregat (PIB) a caracterizat toate județele**, iar la nivel sectorial în cea mai mare parte a județelor s-a recuperat pierderea din anul precedent.

Având în vedere importanța **activității industriale** atât sub aspectul antrenării altor sectoare din economie cât și al trăsăturii sale de principal exportator, relevanța sa teritorială este esențială. Astfel, în primele nouă luni din 2021, **producția industrială** și-a majorat volumul cu 10,5% față de perioada corespunzătoare din anul precedent, în timp ce în anul 2020, în termeni similari, activitatea industrială se deteriora cu 12,1%.

Grafic 1 Dinamica reală a producției industriale

Ecartul negativ de recuperare industrială este localizat la nivelul a șase județe (Grafic 1), după cum urmează: Teleorman, Botoșani, Constanța, Covasna și Dolj, care și-au continuat evoluția negativă și în anul 2021, chiar dacă într-o măsură atenuată comparativ cu anul trecut. În județul Ialomița scăderea ușoară a volumului producției industriale este explicabilă prin prisma efectului de bază (+28,3% în primele nouă luni din 2020).

În ceea ce privește evoluția **cifrei de afaceri din industrie**, care este raportată statistic în valoare nominală exprimată în prețuri curente, prin comparație cu volumul producției se observă, în primul rând, faptul că un număr semnificativ mai mare de județe au beneficiat de creșterile de prețuri din acest an. De asemenea, este posibil ca unele influențe, limitate însă, să vină și din partea altor componente ale cifrei de afaceri.

La nivel național, dinamica valorii cifrei de afaceri din industrie a fost de 20,8% în primele nouă luni din 2021 comparativ cu perioada similară din anul precedent, în timp ce în 2020, în aceeași perioadă, valoarea cifrei de afaceri se reducea cu 9,7%. În anul 2021, doar două județe (Prahova prin industria extractivă și prelucrătoare și Teleorman) și-au continuat evoluția negativă din anul 2020 în ceea ce privește valoarea nominală a cifrei de afaceri din industrie. Județul Dolj s-a situat pe frontieră cu dinamică aproximativ zero în 2021 în condițiile în care în 2020 a fost unul dintre județele cu creștere susținută în principal de industria auto.

Precizăm că în termeni reali, cifra de afaceri a avut o dinamică apropiată producției industriale, respectiv 10,2%, întrucât în primele nouă luni din anul 2021 rata de majorare a prețurilor producției industriale a fost de 9,6% comparativ cu primele nouă luni din 2020.

În primele opt luni ale anului 2021, **exportul de bunuri** (FOB) al României s-a majorat cu 24,4% față de perioada corespunzătoare din 2020. Această creștere semnificativă a făcut ca valoarea exporturilor românești din perioada analizată să se situeze cu 5,3% peste valoarea înregistrată în aceeași perioadă din anul 2019. Recuperarea peste așteptări la nivelul exportului total de bunuri, în condițiile în care cererea externă la nivel mondial nu și-a revenit deplin în anul 2021, demonstrează competitivitatea ridicată a produselor românești. Această dinamică include însă și o componentă importantă de preț, resimțită în principal la nivelul anului 2021.

Totuși, au existat câteva județe (Botoșani, Vaslui, Vrancea și într-o măsură mai mică Prahova) unde scăderea exportului de bunuri a continuat și în 2021. Principala cauză o constituie declinul de pe piața *lohn* (industria textilă și încălțăminte), care pe lângă transformările induse de pandemie activitatea a mai fost afectată și de reducerea cererii externe pentru produsele industriei ușoare.

Tabel 1. Exportul de bunuri FOB

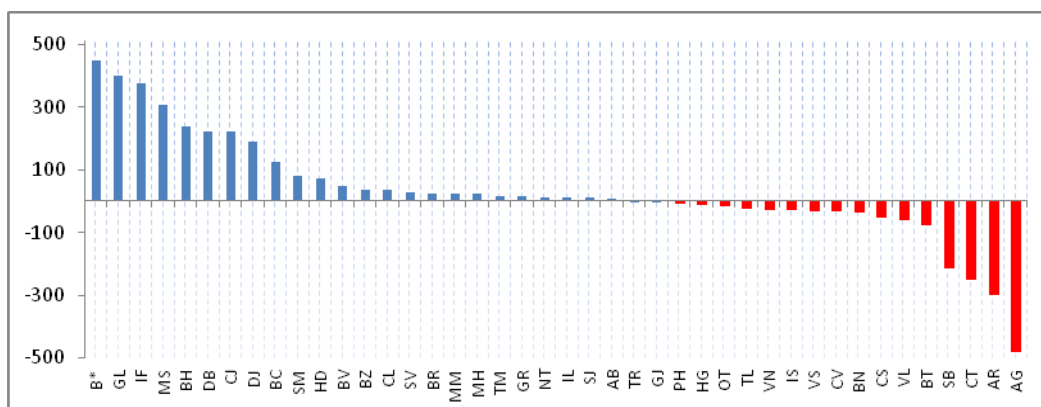
(NC, dinamici - % - calculate pe baza valorilor în Euro, prețuri curente)

	2021/2020	2021/2019		2021/2020	2021/2019
TOTAL	24,4	5,3			
Alba	17,8	0,4	Hunedoara	26,8	13,4
Arad	22,8	-12,9	Ialomița	36,5	9,8
Argeș	36,7	-11,5	Iași	30,9	-3,6
Bacău	43,7	24,2	Ilfov	26,7	20,4
Bihor	22,7	17,7	Maramureș	16,6	2,7
Bistrița-Năsăud	27,7	-6,9	Mehedinți	43,3	26,9
Botoșani	-10	-34,5	Mureș	31,2	46,3
Brașov	21	2,1	Neamț	33,2	4,8
Brăila	54,6	17,7	Olt	24	-1,2
Buzău	31,1	8,1	Prahova	-0,9	-0,2
Caraș-Severin	2,3	-20,5	Satu Mare	28,6	12,6
Călărași	40,1	17,3	Sălaj	23,2	2,3
Cluj	31,7	18,8	Sibiu	10,4	-10,1
Constanța	21	-21,6	Suceava	28,7	8,3
Covasna	3,5	-14,3	Teleorman	25,9	-2,1
Dâmbovița	67,3	49,4	Timiș	17,8	0,3
Dolj	7,9	11,3	Tulcea	6,7	-5,1
Galați	53,6	55	Vaslui	-5,5	-24
Giurgiu	67,9	30,4	Vâlcea	9,1	-24,8
Gorj	10,1	-8,1	Vrancea	-8,8	-14,5
Harghita	17,8	-3,8	Municipiul București	23,4	9

Deși marea majoritate a județelor au înregistrat creșteri în 2021, într-un număr mare de cazuri acestea nu au fost suficiente pentru a acoperi pierderile din anul 2020, astfel că numărul județelor cu exporturi în primele opt luni din 2021 sub nivelul perioadei corespunzătoare din 2019 este semnificativ mai mare.

Pe lângă cauzele menționate anterior la județele cu exporturi în *lohn* se adaugă problemele generate de pandemie care au acționat în anul 2021: (i) criza semiconductorilor și altor inputuri electronice care a afectat preponderent județele în care este localizată industria de componente auto (în principal Arad, Argeș, Sibiu), (ii) disfuncționalități ale transportului internațional și majorarea tarifului de transport ca urmare a crizei containerelor, precum și (iii) alte cauze cum ar fi lipsa forței de muncă dar și majorările de prețuri la energie și alte materii prime.

Grafic 2 Exportul de bunuri FOB
(diferență 8 luni 2021 față de 8 luni 2019, milioane euro)

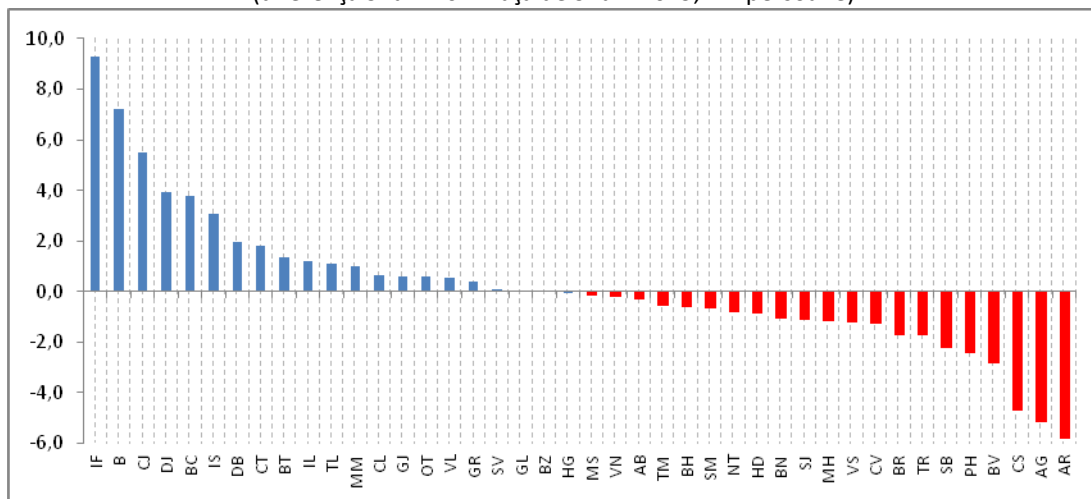

* Valoarea pentru Municipiul București este de +697 milioane euro. Aceasta a fost trunchiată din rațiuni de ilustrare grafică.

Pentru a ilustra mai bine situația exportului comparativ cu perioada pre-pandemică s-a reprezentat grafic sporul absolut (în milioane euro, prețuri curente) al indicatorului.

Din punct de vedere al **pieței muncii**, numărul mediu de salariați pe primele nouă luni din 2021 s-a apropiat, la nivel național, de situația din perioada pre-pandemică. Totuși, pentru un număr însemnat de județe, piața muncii nu s-a redresat complet (graficul nr. 3). Dintre acestea, cele mai mari provocări sunt în județele Arad, Argeș, Caraș-Severin, Brașov, Prahova și Sibiu.

Grafic 3. Numărul mediu de salariați
(diferență 9 luni 2021 față de 9 luni 2019, mii persoane)

În cazul tuturor județelor menționate, sectoarele *industrie și construcții* s-au situat din punct de vedere al numărului mediu de salariați sub nivelul comparativ din 2019. În plus, în județele Argeș și Caraș-Severin numărul mediu de salariați a fost inferior primelor nouă luni din 2019 și

în sectorul *agricultură, silvicultură și pescuit*, cel mai probabil pe seama reducerii exploatărilor de masă lemnoasă în contextul creșterii prețurilor acestei materii prime în anul 2021.

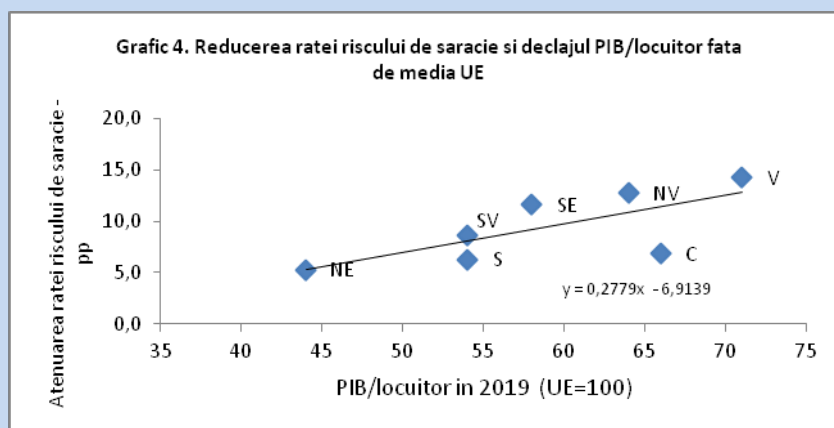
În cazul județului Brașov, pe lângă *industrie și construcții*, sectorul *serviciilor* (disponibil infra-anual în profil teritorial doar la nivel agregat) s-a mai situat sub nivelul similar din 2019, din cauza sectorului turistic care nu a reușit să recupereze integral declinul din perioada de debut a pandemiei.

Influența creșterii PIB/locuitor la nivel regional asupra reducerii sărăciei

După aderarea la UE, România s-a înscris pe o traiectorie de dezvoltare accelerată, beneficiind de: transferuri financiare nerambursabile considerabile, o piață de export liberă, acces îmbunătățit la finanțare rambursabilă, precum și posibilitatea plasării excesului de forță de muncă în cadrul UE fapt ce a generat un influx sustenabil de remitențe cu impact pozitiv asupra balanței de plăți externe.

Toți acești factori favorizanți au făcut ca România să-și reducă rapid decalajul de dezvoltare față de media UE, ajungând ca în anul 2020 PIB/locuitor exprimat la PPS să reprezinte 72% din media UE-27. În timp ce toate regiunile de dezvoltare ale țării au înregistrat creșteri semnificative ale PIB/locuitor (atât în PPS cât și în monedă națională), progresele înregistrate în reducerea sărăciei depind încă de condițiile inițiale, respectiv regiunile mai puțin dezvoltate au rămas sărace în ciuda dezvoltării generale a economiei naționale.

Dacă analizăm evoluția **ratei riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROE)¹** unul dintre cei mai complecși și cuprinzători indicatori din domeniul analizei nivelului de trai în corelare cu ponderea PIB/locuitor în media UE-27, se observă că în intervalul 2010-2019 (la nivel regional PIB/capita în PPS este disponibil doar la nivelul anului 2019) regiunea Vest al cărei PIB/locuitor reprezenta 71% din media UE și-a redus rata de sărăcie cu 14,3 puncte procentuale în timp regiunea Nord-Est (44% din media UE în 2019) și-a ameliorat rata riscului de sărăcie cu doar 5,3 puncte procentuale.

Pe intervalul 2010 -2019 PIB per capita la PPS s-a majorat cu 29,1% în regiunea Vest în timp ce în regiunea Nord-Est progresul a fost semnificativ mai rapid, respectiv o majorare cu 46,7%.

O analiză extinsă mai cuprinzătoare asupra convergenței economice și nivelului de trai va face obiectul unei lucrări separate.

¹ O persoană este în risc de sărăcie sau excluziune socială dacă se află în cel puțin una din următoarele situații: (i) se află sub pragul sărăciei (de 60% din venitul median disponibil pe adult-echivalent); (ii) se află în stare de deprivare materială severă; (iii) trăiește într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii.

Prognoza principalilor indicatori macroeconomici în profil teritorial pe termen mediu a fost realizată ținând cont de următoarele ipoteze:

- (i) Prognoza principalilor indicatori macroeconomici la nivel național 2021-2025 (ediția de toamnă 2021);
- (ii) Evoluțiile macroeconomice la nivel național și teritorial în anul 2021 caracterizat de continuarea pandemiei de COVID-19, însă la un nivel semnificativ atenuat față de vârfurile din 2020, precum și de redresarea economiei;
- (iii) Implementarea investițiilor prevăzute în Planul National de Redresare și Reziliență;
- (iv) Investițiile și celelalte intervenții din Cadrul Financiar Multiannual 2021-2027 care contribuie la reducerea disparităților regionale, în principal în ceea ce privește PIB/locuitor;
- (v) Riscurile pe termen scurt și mediu.

În cadrul **prognozei macroeconomice la nivel național**, pentru anul 2022 s-a estimat o creștere economică de 4,6%, susținută pe partea ofertei în principal de sectorul construcțiilor.

În perioada 2022 – 2025 produsul intern brut va avansa în medie cu 4,9% anual, modelul economic bazându-se pe o accelerare a investițiilor în condițiile unei absorbții cât mai bune a fondurilor din PNRR și din cadrul financiar multi-annual 2021-2027. Pe partea ofertei, sectorul cel mai dinamic va fi cel al construcțiilor pentru care se prevede o creștere medie anuală a valorii adăugate brute de 9,2%. Pentru sectorul terțiar se estimează un spor mediu anual de 4,5%, accentul fiind pus pe dezvoltarea serviciilor moderne (IT, servicii pentru întreprindere, etc.), și în cadrul acestui domeniu atragerea fondurilor din PNRR contribuind la o evoluție susținută. În ceea ce privește sectorul industrial, ritmul anual de creștere este estimat la 4,7%, cu dezvoltarea cu precădere a ramurilor cu tehnologii avansate și aport sporit de valoare adăugată brută.

Principalele **riscuri** identificate sunt legate, în primul rând, de evoluția situației sanitare atât la nivel național cât și internațional. Astfel, posibilitatea apariției de noi tulpini ale virusului SARS COV 2 constituie un element de incertitudine atât pentru anul 2022 cât și ulterior. În al doilea rând, menținerea unui grad redus de vaccinare în rândul populației are ca posibil efect o vulnerabilitate a activității economice, în special în intervalele de timp în care valurile pandemice se manifestă agresiv. Materializarea acestor riscuri va afecta mai semnificativ rezultatele economice din județele cu o activitate importantă în turism și servicii adiacente.

Evoluția nefavorabilă a prețurilor la energie și materii prime ar putea afecta semnificativ județele cu o pondere însemnată a industriei, în mod deosebit pe cele care dețin capacități de

producție energo-intensivă (metalurgie, industria chimică), cât și pe cele unde sectorul de construcții ocupă un loc important în structura economică.

Într-o măsură mai mică din punct de vedere al impactului asupra PIB, începând cu anul 2023 crește probabilitatea materializării riscului unor condiții meteo nefavorabile în agricultură, având în vedere *pattern-ul* multi-anual de alternanță a anilor agricoli. Județele cele mai expuse acestui risc sunt, în principal, cele cu un sector agricol vegetal dezvoltat din sudul și vestul României.

Din punct de vedere al perspectivelor convergenței regionale exprimate prin PIB/locuitor, acest proces continuă pentru majoritatea regiunilor mai puțin dezvoltate (Sud-Est și Sud Muntenia), în timp ce în cazul regiunilor Nord-Est și Sud-Vest Oltenia sunt necesare în continuare măsuri de stimulare a activității economice. În cazul regiunii Nord-Est, PIB/locuitor ajunge la 62,1% din media națională în anul 2025, de la 62,9% cât este estimat pentru anul 2021, iar regiunea Sud-Vest-Oltenia PIB/locuitor este prognozat să atingă 77,4% din media națională față de 78,2% în anul 2021. Principala cauză a acestor evoluții, conform datelor din bilanțurile contabile pentru anul 2020, analizate în cadrul CNSP, este dată de structura industriei și serviciilor, în sensul în care în aceste județe predomină activitățile cu valoarea adăugată scăzută. Recuperarea acestor decalaje nu poate fi relizată decât prin investiții semnificative în cele două ramuri, precum și în infrastructură, care să permită ulterior dinamici ale creșterii economice superioare mediei naționale.

Prognozele la nivelul regiunilor

Pentru **regiunea Nord-Est** se proiectează o creștere reală medie anuală a PIB în de 4,4% pe întreg orizontul de prognoză, bazată în principal pe construcții (8,9%). Agricultură (3,1%), industria (4,5%) și serviciile (4,0%) vor înregistra dinamici moderate, în linie cu tendințele istorice. Activitatea din servicii ar putea beneficia de relansarea turismului, precum și de amplificarea activității în sectorul serviciilor de piață prestate întreprinderilor în noi poli de dezvoltare ai regiunii (în principal Iași). Construcțiile vor beneficia de investițiile în infrastructură și utilități publice care vor fi efectuate în vederea reducerii decalajului de dezvoltare a regiunii.

Pentru economia județului Bacău, sectorul comerțului cu materiale de construcții și pentru amenajări interioare va continua să-si pună amprenta nu numai la nivel regional, ci și național. Pentru industria chimică și sectorul construcțiilor de drumuri și autostrăzi sunt preconizate creșteri semnificative datorate investițiilor din sectorul de producție și infrastructură. De asemenea, industria de aeronave și industria alimentară vor contribui la o dezvoltare economică sustenabilă.

În ceea ce privește economia județul **Botoșani**, direcțiile de dezvoltare viitoare vor fi susținute de: comerțul cu ridicata și cu amănuntul, industria alimentară, industria textilă și fabricarea aparatelor de control și distribuție a electricității.

Argumentele economice sectoriale ale județului **Iași** pentru orizontul de timp 2025 sunt reprezentate de:

- Industria de fabricare a altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule. O serie de investiții din acest domeniu sunt estimate a se realiza în următoarea perioadă în parcurile industriale din zona metropolitană Iași;
- Industriile farmaceutică și sectorul IT, se așteaptă beneficieze de investiții care vor avea ca rezultat o creștere a producției de bunuri și servicii cu valoare adăugată mare.

Sectoarele prioritare de dezvoltare ale județului **Neamț** sunt industria chimică, industria textilă, comerțul, ramura tehnologia și chimia textilelor și construcțiile. În industria echipamentelor și utilajelor chimice și petrochimice și industria textilă sunt în derulare o serie de investiții (construcția de hale de producție, achiziția de echipamente industriale). Principalele provocări cu care se confruntă agenții economici sunt restricțiile impuse de pandemie și evoluția prețurilor materiilor prime.

Economia județului **Suceava** este concentrată în special pe activități din comerț, industrie (alimentară, prelucrarea lemnului, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, tăbăcirea și finisarea pieilor, fabricarea produselor textile, fabricarea de mobilă) și construcții. De asemenea, turismul are un rol important în economia județului. Marca turistică Bucovina își continuă dezvoltarea infrastructurii turistice contribuind la dezvoltarea într-un ritm alert al turismului.

Sectoarele economice cu o dezvoltare economică reprezentativă pentru județul **Vaslui** sunt: cultivarea cerealelor, creșterea păsărilor și ierbivorelor, prelucrarea și conservarea cărnii de pasăre, fabricarea lagărelor, angrenajelor, cutiilor de viteză și a elementelor mecanice de transmisie și fabricarea produselor din carne. Investițiile din industria rulmenților și cea alimentară vor asigura premisele unei dezvoltări susținute pentru următorii ani.

Ocuparea forței de muncă își va continua traiectoria ascendentă după reluarea creșterii economice începând cu anul 2021. Astfel, populația ocupată civilă va atinge în anul 2025 valoarea de 1128,5 mii persoane, cu 2,4% peste nivelul din anul 2021, cu o componentă semnificativă de îmbunătățire calitativă a structurii, întrucât numărul mediu de salariați este prognozat la 626,6 mii persoane în anul 2025 față de 577,1 mii persoane cât s-a înregistrat în anul 2021, deci o creștere cumulată de 8,6%. Rata șomajului la sfârșitul anului 2025 va ajunge la 3,8% față de 4,3% în anul 2021 regiunea rămânând, totuși printre cele cu șomajul cel mai ridicat. Câștigul salarial mediu net va înregistra creșteri în jurul mediei naționale, ajungând în anul 2025 la 4256 lei.

Pentru **regiunea Sud-Est** se așteaptă o creștere reală anuală a PIB cu 0,3 puncte procentuale sub media națională în toți anii orizontului de prognoză respectiv 4,5% în medie, bazată în principal pe construcții (10,8%). Dinamica relativ superioară mediei naționale a VAB din agricultură (3,9% față de 2,7% la nivel național) reflectă nivelul favorabil din punct de vedere al meteo-dependenței activității (în special în județul Brăila, având cea mai mare pondere a terenurilor irigate în totalul terenurilor arabile) dar și al costurilor mai reduse de transport pentru producția exportată. Prognoza pentru sectorul serviciilor (+3,9%) a luat în calcul pe de o parte potențialul turistic neexploatat suficient din Delta Dunării dar și din județele cu regiuni muntoase. Resursele de creștere în sectorul serviciilor vin din partea serviciilor prestate în special transporturi. În ceea ce privește sectorul industriei, se preconizează să înregistreze o dinamică medie anuală de 3,5% a valorii adăugate brute.

Datorită faptului că și în anul 2021 activitatea economică a continuat să se desfășoare în condiții de pandemie, inclusiv cu intervale de carantină pe plan local, procesul de redresare al economiei regionale va continua și pe parcursul anului 2022. De asemenea, trebuie menționat faptul că, un factor important care limitează competitivitatea la nivelul regiunii Sud-Est este capacitatea de inovare scăzută a economiei "*Regional Innovation Scoreboard 2021*" clasând regiunea Sud-Est ca inovator modest, performanța inovării scăzând cu 2,7% în perioada 2014-2021, pe fondul subfinanțării sectorului de CDI dar și a ecosistemului regional de inovare insuficient structurat. Având în vedere că regiunea Sud-Est este singura care are deschidere la mare, acest aspect oferă oportunitatea dezvoltării transportului maritim și fluvial, dar și a activităților conexe. De asemenea, sunt necesare investiții atât pentru stimularea domeniului CDI cât și a mediului de afaceri, inclusiv prin valorificarea rezultatelor cercetării pe piață.

În măsura în care se poate vorbi despre un decalaj al dezvoltării economice, se poate remarca faptul că, județul Constanța înregistrează cel mai ridicat nivel de dezvoltare economico-socială cu o valoare a PIB-ului estimată la cca. 65 mld. lei în anul 2025 (PIB de 5 ori mai mare decât Tulcea, județ situat pe ultimul loc). În ciuda creșterii prețurilor la materiile prime și lipsa personalului calificat care se manifestă la nivel național, proiectele importante de investiții vor conduce la o creștere ridicată a sectorului construcțiilor în regiunea Sud – Est.

Piața muncii va înregistra o evoluție pozitivă la fel ca și în cazul regiunii Nord-Est, structura îmbunătățindu-se în favoarea ocupării sub formă salarială în special pe seama formelor cu calitate mai redusă cum ar fi ocuparea în agricultură. Populația ocupată civilă va avea dinamici pozitive, însă ușor sub media națională. Numărul mediu de salariați, însă, este prognozat la 592,3 mii persoane în 2025 față de 547,9 mii persoane cât s-a înregistrat în anul 2021 (+8,1%). Rata șomajului va ajunge la 3,5% la sfârșitul anului 2025 față de 4,0% în anul 2021. Veniturile salariale nete vor avea dinamici pozitive în linie cu evoluțiile valorii adăugate brute.

Pentru **regiunea Sud – Muntenia** se prognozează o creștere a PIB-ului în următoarea perioadă ușor sub media națională (4,5% în medie în fiecare an față de 4,9% la nivel național). Creșterea este susținută de construcții (7,6%) în timp ce industria (5,3%) este afectată pe componenta extractivă de schimbările structurale din instrumentul Green-Deal precum și de prețurile crescute, iar pe componenta manufacturieră din industria auto și a componentelor pentru aceasta. În ceea ce privește serviciile, acestea vor înregistra în perioada 2022-2025 un ritm mediu anual a valorii adăugate brute de 3,8%. Se așteaptă ca sectorul agriculturii să înregistreze o dinamică medie anuală de 1,5% a valorii adăugate brute.

Contribuția celor șapte județe la formarea PIB-ului regional evidențiază decalajul dintre performanța economică a județelor din nordul regiunii, specializate în industrie, comparativ cu cele din sudul regiunii, a căror economie este influențată semnificativ de evoluția sectorului agricol. Astfel, cele 3 județe din nordul regiunii (Prahova, Argeș și Dâmbovița) au o contribuție majoră în total la realizarea PIB-ului regional, în timp ce restul celor 4 județe din sudul regiunii (Teleorman, Ialomița Giurgiu și Călărași), au o contribuție redusă la PIB-ul regional.

Analiza structurii sectoriale a VAB regionale ilustrează faptul că ponderile principalelor sectoare de activitate vor avea, în intervalul 2022-2025, evoluții diferite și evidențiază tranziția treptată a regiunii. Astfel, sectorul "Agricultură" va înregistra o diminuare a ponderii în VAB regională în 2022 și se va menține aproximativ pe aceeași linie de prognoză în perioada următoare. De asemenea, sectorul "Industrie" va înregistra o creștere ușoară în ponderea VAB regională în 2023 și 2024. Sectorul „Construcții” va avea un trend ascendent pe întreaga perioadă de prognoză. Contribuția unora dintre sectoare, precum industria și construcțiile, la formarea VAB va ajuta la conturarea profilului economic al regiunii, accentuând importanța acestor sectoare în economia regională.

Structura economică a celor șapte județe este complexă, iar ponderile ramurilor de activitate este diferită. Astfel, în județele Prahova și Argeș predomină industria, în timp ce în Călărași și Ialomița cea mai dezvoltată ramură este agricultura.

Amplasarea regiunii pe traseul unor importante coridoare de transport, profilul diversificat al industriei, existența resurselor naturale, precum și o ofertă turistică bine conturată au atras către regiunea Sud Muntenia un procent important din totalul investițiilor.

Regiunea se află în top în cadrul performanțelor înregistrate la nivel național în industria prelucrătoare, iar acest lucru se datorează în special județelor Argeș și Prahova. Industriile prelucrătoare cele mai relevante în aceste două județe, dar și la nivel de regiune, sunt: Industria auto, reprezentată de uzinele Dacia-Renault, localizate în Mioveni, județul Argeș; Industria constructoare de mașini; Industria petro-chimică, reprezentată de rafinăriile existente în județul

Prahova; Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal; Industria textilă; Industria alimentară.

După scăderea mare din anul 2021, populația ocupată civilă va înregistra creșteri anuale dar mai mici decât cele înregistrate la nivel național, astfel că în anul 2025 se va situa la 1104,3 mii persoane, cu 3,7% peste nivelul din 2020, iar numărul mediu de salariați este prognozat a se majora cu 9,9% cumulată pe întreg orizontul de prognoză. Numărul de șomeri va avea o traiectorie descendentă, astfel că rata șomajului va ajunge la finele anului 2025 la 3,1% cea mai mică dintre regiunile din partea estică a României. Câștigurile salariale vor avea ca în toate regiunile dinamici pozitive, însă ușor sub dinamica prognozată la nivel național, din cauza ponderii relativ ridicată în această regiune a unor județe cu producție caracterizată de valoarea adăugată scăzută.

Pentru **regiunea Sud-Vest Oltenia** se proiectează o creștere reală medie anuală a PIB de 4,2% pe întreg orizontul de prognoză, bazată pe industrie, construcții și servicii. VAB regională din industrie se va majora cu 4,3% în timp ce în construcții creșterea va fi de 7,4% ca medie anuală. Cu o dinamică medie anuală a VAB de 3,8%, sectorul serviciilor va avea o contribuție mai moderată la creșterea economică, în timp ce pentru sectorul agricol dinamica de 2,8% este în jurul mediei naționale (2,7%).

Județul Gorj (cândva între județele de top ale regiunii), cu o creștere a PIB de 3,8% la începutul intervalului de prognoză și de 3,3% la finalul acestuia, traversează o perioadă de tranziție. Restructurarea sectorului energetic va continua, adaptându-se la trecerea către energia verde, astfel că va debuta implementarea proiectelor fotovoltaice și dezvoltarea de unități de producere a energiei electrice pe bază de gaze naturale.

Județul Mehedinți, cu o creștere a PIB de 3,9% anticipată pentru anul 2022 va înregistra în intervalul perioadei de prognoză rezultate modeste. În ciuda potențialului încă existent, la finalul orizontului prognozat, evoluția PIB va fi de doar 3,4%.

În **județul Dolj**, creșterea PIB este de 4,2% pentru anul 2022 și de 4,5% pentru finalul intervalului estimat. În sectorul industrial, un rol important îl va avea industria constructoare de mașini, prin atragerea de noi furnizori pe piața locală, pe lângă cei deja existenți, pentru un viitor automobil utilitar care va fi produs începând cu anul 2023 cu motorizare convențională, iar după 2024 cu o motorizare electrică. De amintit este și zona industriei constructoare de locomotive electrice, singurul producător de locomotive noi din estul Europei, anul 2022 aducând continuarea livrărilor către operatori din România, dar și livrări pe piața externă.

Județul Olt, cu o creștere a PIB de 4,5% în anul 2022, dar în scădere spre sfârșitul intervalului previzionat (3,3% în anul 2025), este unul din județele puternice ale regiunii, cu o economie bazată în mare parte pe industria metalurgică, fiind și unul dintre cei mai mari producători de

componente auto. Nu în ultimul rând, de amintit este faptul că județul Olt are și o tradiție remarcabilă în sectorul agricol.

În **județul Vâlcea**, PIB are previzionată o creștere de 4,3% pentru începutul intervalului și o încetinire de ritm la 3,8% spre sfârșitul perioadei prognozate, în concordanță cu prognoza națională. Industria chimică este principalul susținător economic al județului. Sectorul industriei chimice al județului Vâlcea are valoare strategică pentru România, având cel mai mare combinat chimic cu două platforme, dezvoltând produse calitate pentru o viață mai bună și un viitor sustenabil. Totodată, se are în vedere construirea unei centrale de termoficare în Râmnicu Vâlcea.

Populația ocupată civilă va evolua cu rate anuale de creștere sub media națională, ajungând în anul 2025 la 778,8 mii persoane, iar numărul mediu de salariați este prognozat la 435,7 mii persoane. Rata șomajului va ajunge la 4,1% la sfârșitul anului 2025, fiind cea mai ridicată rată în rândul tuturor regiunilor. Câștigul salarial net va crește cu rate anuale situate în zona celor naționale, ajungând la finalul intervalului de prognoză la 4223 lei lunar.

Pentru **regiunea Vest**, se proiectează o creștere reală ca medie anuală a PIB de 4,8% pe întreg orizontul de prognoză, ușor sub media națională de 4,9%. Și în cazul regiunii Vest dinamica cea mai rapidă se regăsește în sectorul construcțiilor (7,1%). Industria și serviciile vor avea dinamici medii anuale relativ apropiate de 5,0% și respectiv 4,6%.

Județele Timiș și Arad, cele mai dezvoltate județe ale regiunii, realizează împreună aproximativ 70% din PIB regional. Pentru județul Timiș se estimează o creștere reală ca medie anuală a PIB de 5,2% iar pentru județul Arad o medie a PIB de 4,5% în perioada 2022-2025. Pentru județele Hunedoara și Caraș-Severin este prognozată creștere reală ca medie anuală a PIB de 4,3% și respectiv de 4,4%, ambele județe având un aport modest la crearea PIB regional.

Județul **Timiș**, principalul pol de dezvoltare economică al regiunii Vest (realizează 50% din PIB-ul regional), a înregistrat în anul 2021 o creștere economică substanțială (7,8%) reușind să compenseze contracția economică din anul 2020, deși a fost cel mai afectat de criza sanitară. Industria constructoare de mașini rămâne principala ramură industrială care va susține creșterea economică județeană, anunțându-se investiții majore și în perioada următoare. Pentru județul Timiș se proiectează o creștere anuală medie a VAB în industrie de 5,8% pentru perioada 2022-2025. Ramura construcții a avut un trend descendent în anul 2021 înregistrând o scădere a VAB de 0,4%. Pentru perioada 2022-2025 estimăm creșteri atât în domeniul construcțiilor rezidențiale precum și în domeniul construcțiilor ingineresti, în contextul anunțării proiectelor majore, susținute de Guvern precum și de Uniunea Europeană. Serviciile au avut un aport important la evoluția pozitivă a economiei (54% din PIB-ul județean), remarcându-se domeniul informațiilor și comunicațiilor precum și revigorarea ramurii Horeca.

Județul **Arad**, cu o pondere de 22% în formarea produsului intern brut regional, este al doilea județ ca importanță în regiune. Evoluția economică a județului Arad este foarte apropiată de evoluția județului Timiș. În anul 2021 economia județului Arad a depășit perioada nefastă datorată pandemiei, înregistrând o creștere a PIB de 5,8%. Industria județului Arad, reprezentată de fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule, a înregistrat în anul 2021 o creștere de 0,6% (județul Arad participă cu peste 23% la crearea valorii adăugate brute din industrie la nivel regional). De remarcat este faptul că, pentru perioada 2022-2025 se estimează creșteri importante în industrie (o medie anuală de aproximativ 6%).

Județul **Hunedoara** este al treilea județ ca importanță în regiune, având un aport redus la realizarea produsului intern brut regional, de doar 17%. În anul 2021 a înregistrat o creștere a PIB de 7,5%. Industria în județul Hunedoara nu cunoaște dezvoltarea județelor vecine, Arad și Timis, având un aport mic la crearea valorii adăugate brute din industria regională, de circa 15%. În perioada 2022-2025, în urma demarării principalelor proiecte de infrastructură, Județul Hunedoara are șansa sa devină atractiv pentru principalii investitori în industrie. Aceste proiecte vor stimula puternic și ramura construcții în anii următori, orașele Deva și Hunedoara urmând să fie legate direct de marile coridoare rutiere europene.

Județul **Caraș-Severin** participă cu doar 11% la crearea produsului intern brut regional, fiind cel mai puțin dezvoltat județ din regiune, înregistrând în anul 2021 o creștere a PIB de 7,3%. Disponibilul local al forței de muncă va determina reorientarea investitorilor străini spre acest județ în perioada următoare, județele Timiș și Arad confruntându-se cu o accentuată lipsă a forței de muncă. Industria, cu o creștere a VAB de 6,4% în anul 2021, rămâne totuși departe de amploarea pe care o cunoaște această ramură în județele Timiș și Arad. Defavorizat de poziția geografică precum și de lipsa infrastructurii, județul Caraș-Severin are șansa ca în perioada 2022-2025 să diminueze decalajul înregistrat față de județele din regiune, beneficiind de proiecte majore, atât în infrastructură cât și în domeniul turistic.

În acest context, prognozăm o evoluție favorabilă pe piața muncii, populația ocupată civilă înregistrând dinamici pozitive. Se estimează o ușoară creștere, dar constantă, a numărului mediu de salariați la nivel regional în următorii ani. Astfel, dacă în anul 2021 s-a înregistrat un număr de 512,2 mii persoane, numărul mediu de salariați estimat pentru anul 2025 este de 547,9 mii persoane la nivel de regiune.

Regiunea are a doua cea mai mică rată a șomajului (la sfârșitul anului) după București-Ilfov, estimându-se ca aceasta să scadă la 1,5 procente până în 2025, de la 2,0% în 2021.

Câștigurile salariale vor avea dinamici pozitive în linie cu evoluțiile valorii adăugate brute sectoriale. Pentru anul 2025, salariul mediu net lunar, la nivel de regiune, este estimat la 4564

lei/salariat, ca și în cazul șomajului regiunea Vest situându-se pe locul al doilea după București-Ilfov.

Creșterea reală prognozată a PIB în **regiunea Centru** este de circa 5% în medie în intervalul 2022-2025. Această tendință este susținută în principal de sectorul construcțiilor (7,1%) și industriei (5,0%), în timp ce sectorul serviciilor va înregistra o creștere medie anuală de 4,3%.

Ramurile industriale bine reprezentate, orientate mai ales către export și care stau la baza avansului regiunii sunt: fabricarea subansamblurilor, a pieselor și accesoriilor pentru autovehicule, fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule, fabricarea de furnire și a panourilor de lemn, fabricarea îngărășmintelor și produselor azotoase.

Județele **Brașov și Sibiu** sunt pilonii principali ai economiei Regiunii Centru, cu creșteri prognozate ale PIB de 5,3%, respectiv 4,7% la finalul intervalului de prognoză.

Economia județului **Brașov** este susținută în principal de sectorul serviciilor și de cel industrial prin comerț, transporturi, turism, servicii IT sau alte servicii pentru întreprinderi, industria componentelor auto, a materialelor de construcții, electrocasnicelor, echipamentelelor IT&C.

În economia județului **Sibiu**, ramurile bine reprezentate sunt, de asemenea, serviciile și industria, prin comerț, transport și depozitare, hoteluri și restaurante, tranzacții imobiliare, informații și comunicații, industria componentelor auto, a echipamentelor electrice, a instrumentelor și aparatelor optice, produselor textile.

Regiunea Centru se confruntă deja cu un deficit important de forță de muncă, iar creșterile de prețuri anunțate la energie și materii prime pot afecta mare parte din sectoarele economice.

Populația ocupată civilă medie a fost de 1008,2 mii persoane în 2021 iar predicția pentru 2025 este de 1036,7 mii persoane (+28,5 mii persoane). Numărul mediu de salariați va cunoaște o evoluție semnificativ mai rapidă comparativ cu ocuparea totală, în regiunea Centru ocuparea în regim salarial sporind în termeni absoluți cu 65,6 mii persoane. Astfel, dacă în anul 2021 existau în medie 646,4 mii salariați, se preconizează că pentru anul 2025 numărul să ajungă la 712 mii persoane.

În perioada considerată, rata șomajului se va îmbunătăți. Dacă în 2021 rata șomajului era de 2,9%, se estimează că în 2025 rata șomajului va fi de 2,4%, printre cele mai mici în rândul regiunilor. Câștigul salarial mediu a crescut în mod constant. Dacă facem referire la câștigul salarial mediu net, acesta a fost de 3175 lei în anul 2021, iar previziunea pentru anul 2025 este de 4405 lei.

Pentru **regiunea Nord - Vest** se estimează o creștere reală medie anuală a PIB de 4,8% pe întreg orizontul de prognoză, susținută în principal de industrie și construcții. Dinamica VAB - ului din servicii este pe un trend crescător, ajungând la 4,5% la finele anului 2025.

Apariția de noi tulpini ale COVID-19 și nivelul scăzut al vaccinării au menținut restricțiile și pe perioada anului 2021, astfel că procesul de redresare al economiei regionale va continua și pe parcursul anului 2022. În prima parte a anului 2022 creșterea prețurilor la materii prime, creșterea costurilor de transport și întârzierile în lanțurile de aprovizionare vor afecta cel mai mult activitatea economică. Cele mai afectate sectoare vor fi fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor, fabricarea altor mijloace de transport, fabricarea echipamentelor electrice, industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații, precum și industria metalurgică, preponderent prezente în județele Bistrița Năsăud și Sălaj.

În continuare județele Cluj și Bihor vor fi motoarele principale ale regiunii, cu un ritm mediu anul a PIB în intervalul analizat de 5,4% și respectiv 4,4% .

Economia județului **Cluj** continuă să fie susținută de performanțele obținute în sectorul construcțiilor, dar și în sectorul IT&C, unde Clujul ocupă al doilea loc din țară, după București, ca furnizor de servicii în acest domeniu. Tendința companiilor de externalizare a serviciilor, de digitalizare accelerată și creșterea investițiilor în platformele online va continua trendul ascendent al sectorului servicii, susținut și de implicarea mediului privat în sistemul de învățământ ceea ce va duce la crearea de noi linii de specializare pe domeniul IT&C și la pregătirea de forță de muncă specializată.

Economia județului **Bihor**, al doilea motor economic al regiunii, se bazează în prezent pe industria prelucrătoare, reprezentată de fabricarea componentelor pentru echipamente electronice, componente pentru industria auto, fabricarea încălțăminte și a produselor din piele, precum și fabricarea mobilei, sectoare orientate mai ales spre export, astfel că activitatea economică poate fi afectată de pe termen mediu de închiderea granițelor principalilor parteneri (Germania, Olanda, Franța) pe fondul înăsprii regulilor sanitare.

Creșterea prețurilor la materiile prime și lipsa personalului calificat, vor contribui la o încetinire a sectorului construcțiilor în regiunea Nord - Vest, înregistrând o creștere de până la 6% la finalul anului 2025.

După un an 2020 cu multe restricții și incertitudine, în care rata șomajului a avut o creștere moderată, până la 2,6%, în 2021 aceasta a înregistrat o tendință de scădere, ajungând la 2,3%. În perspectivă, reducerea șomajului va continua până la 1,9% în 2025. Se poate aprecia că regiunea Nord-Vest cu o rată a șomajului sub 2% (în aceeași situație se mai regăsesc regiunea Vest cu 1,5% și București-Ilfov cu 0,9%) funcționează la ocupare deplină.

Numărul mediu de salariați este prognozat la 758 mii persoane în 2025, față de 692,1 mii persoane cât s-a înregistrat în anul 2021 (+65,9 mii persoane). Câștigurile salariale vor avea dinamici pozitive urmărind tendința evoluției valorii adăugate brute sectoriale.

Pentru regiunea **București-Ilfov**, în care se realizează aproape o treime din PIB național (27,4% conform estimărilor pentru anul 2021) se așteaptă o evoluție ușor peste media națională, datorată în cea mai mare parte faptului că redresarea economică de după pandemie a fost foarte rapidă. Creșterea economică medie anuală este estimată la 5,6%, pentru perioada 2022-2025, cu un sector al construcțiilor cu creștere rapidă a VAB cu 12,0% (toate componentele – ingineresti, în special infrastructură de transport, clădiri rezidențiale și non-rezidențiale - având perspective foarte bune) și servicii cu o dinamică de 5,3%.

O majorare semnificativă a valorii adăugate brute se așteaptă și pentru ramura agricultură (+5,0%), însă ponderea acestui sector este ne semnificativă în activitatea economică totală a regiunii. Rata medie anuală de creștere a VAB din industrie este 3,4%, sub celelalte componente ale regiunii, dar în vecinătatea mediei naționale a sectorului. Cauzele principale sunt lipsa forței de muncă cerută de industrie în zonă, precum și un model industrial policentric incipient, companiile începând să se extindă și în alte zone din țară.

În ceea ce privește piața muncii, redresarea rapidă de după pandemie se reflectă în rate de creștere atât a populației ocupate civile cât și a numărului mediu de salariați, peste media națională, în ciuda problemelor de pe piața muncii: regiunea București-Ilfov înregistrează cele mai mici rate ale șomajului (județul Ilfov tinzând chiar către șomaj zero) dar și cele mai mari niveluri ale câștigului salarial mediu brut.